

EEN MOOI STUK LITTORAAL VAN IERSEKE VERNIELD

Foto's van de schrijver.

Door BOB ENTROP.

Onlangs bezocht ik Ierseke om verschillende dieren voor de zeeaquaria van het zeebiologisch museum te verzamelen.

Ierseke was altijd een goede verzamelplaats. Het beroemde sluisje bij het kreeftenpark vlak bij de gritfabriek, de oesterputten vlak tegen de wallekant aan gelegen, de kreken die vanuit het sluisje het wad op liepen, de strekdam aan de andere kant van Ierseke bij het kampeerterrein, het waren allemaal goede verzamelplaatsen, elk vaak met een eigen karakter (afbeelding 1). Mijn herinneringen gaan nu naar een 15 jaar geleden. Toen heerste er ook nog een zekere rust, afgezien van de bedrijvigheid van de plaatselijke bevolking die immers altijd druk in de weer is met de oester- en mosselteelt. Maar toen kwam de tijd dat hele horden heren hengelaars vnl. uit België de Zeeuwse wateren als hengengebied gingen ontdekken. Kwam je in die tijd zo rond laagwater bij de strekdam, dan kon je er zeker van zijn, dat honderden stenen reeds één maal gekeerd waren door H.H. hengelaars, die onder de stenen naar wormen als aas hadden gezocht. Leverde een grote met wier en andere organismen begroeide steen na keren geen wormen op, dan liet men hem gewoon liggen. In no time had men van de strekdam één grote puinhoop gemaakt.

Nog iets te kunnen vinden noodzaakte je om de excursie op werkdagen te maken en niet meer tijdens de week-ends. Wij waren er nu ook op een werkdag, maar wie schetst mijn ontsteltenis, toen ik bij het sluisje met de vangsten wilde beginnen.

Op de wal waren de schuren en andere opstallen, die vroeger de wallekant zo'n schilderachtig en typisch aanzicht gaven, met de grond gelijk gemaakt (afbeelding 2). Vlak voor het sluisje lagen hopen grijsachtige leisteen gestort, waardoor ook een deel van de leuke kreek naar de

Afb. 1

Excursie naar de strekdam, toen de strekdam nog een biologisch paradijsje was.

*Afb. 2
Weg schilderachtige wallekant met zijn mosselbanken, kreekjes en oesterputten.*

*Afb. 3
Ze zijn verdwenen, de oesterputten langs de wallekant van Ierseke bij eb.*

knoppen was. Het sluisje zelf was gelukkig nog in tact. Even verderop richting dorp waren alle oesterputten verdwenen. De resten van de muurtjes, waartegen altijd horden steurkrabben te vangen waren, lagen letterlijk in puin (afbeelding 3).

Weg stekkie's waar altijd onder stenen puitalen en botervissen te vinden waren. Weg de mooie veldjes slibanemonen en weduerozen, die bij massa's op de bodem van de oesterputten met hun fraaie tentakelkroon in het zonlicht stonden te pronken. Verdwenen de strekdam waar altijd plukken sponswier op substraat van muiltjes te vinden waren naast leuke stenen begroeid met iersmos en roodhorentjeswier.

Er is hier - en naar ik vernam nog op veel meer plaatsen - door Waterstaat behoorlijk huisgehouden. Dit alles in het kader van de aanleg van een nieuwe en hogere dijk. Het zal een moderne dijk worden uiteraard, maar wel een waar wij met lede ogen naar zullen kijken. Een kale beton-constructie, die de golven zal keren, maar ook zal een rijke fauna hier geen schuilplaatsen meer kunnen vinden zoals vroeger.

We zullen onze excursieplaatsen moeten verleggen, want voor de komende jaren heeft Ierseke

Afb. 4

De immigrant Styela clava Herdman, een manteldier uit Japanse wateren.

De pijltjes wijzen de in- en uitstroomopening aan. Onder aan de steel zit een jong wedueroosje - Actinothoe anguicoma (Price).

weinig of niets meer te bieden. Jammer dat we weer enkele goede excursieterreinen moeten missen.

Toch bewees echter ook deze excursie weer dat geen enkel tochtje door de natuur vruchteloos genoemd mag worden.

Voor ongeveer twee jaar troffen wij op dakpannen in de buiten oesterputten een Tunicaat aan, die ik nooit eerder in de Oosterschelde was tegen gekomen. Hij werd toen gedetermineerd als *Styela clava* Herdman (afbeelding 4).

Als immigrant is de soort vanuit de Grote Oceaan in onze streken binnengedrongen. In zijn oorspronkelijk leefgebied - de Koreaanse wateren, de Zee van Okhotsk, Japan en Siberië - leeft hij in ondiep water vastgehecht aan stenen, havenwerken e.d. Ook op de Engelse zuidkust is hij volgens MILLER aanwezig. Het zou interessant zijn dit dier in de gaten te houden om zodoende zijn uitbreiding in de Nederlandse wateren te kunnen volgen.

Gezien het feit dat ook Japan als oorspronkelijk leefgebied in de literatuur genoemd wordt, zou het niet uitgesloten kunnen zijn, dat de soort met oesterimporten van *Crassostrea gigas* (Thunberg) is meegekomen. Immers ook deze faunavreemde oester gedijt fantastisch in de Oosterschelde.

De dieren zijn solitair levend. Dus niet in kolonies zoals dit met manteldieren vaak het geval is. Hij wordt ongeveer 7 cm lang met een diameter van 1-1.5 cm. De kleur is bruinachtig met witte vlekken. De mantel is leerachtig en loopt naar de basis toe smaller uit. Het manteloppervlak is rimpelig tot ruw knobbelig.

In het beroemde sluisje zaten honderden van deze dieren, meestal echter vastgehecht aan de bakstenen wand en het plafond. Gelukkig kon ik enkele exemplaren vinden die op oesters hun substraat gevonden hadden. Met wat moeite konden enkele oesters van de muur afgestoken worden. Ze staan in één van de aquaria en doen het zo te zien goed. Wel aardig te vermelden dat ze vast zaten op fraai geschubde japanse oesters *Crassostrea gigas* (Thunberg), die na de import van enige jaren geleden zich geweldig heeft uitgebreid.

We zien dus al weer dat de natuur voortdurend in beweging is. Soorten komen en soorten gaan. Waar de mens aan de ene kant een fraai biologisch en interessant gebied geweld aandoet, nemen bepaalde soorten weer bezit van een milieu en bezorgen ons leuke verrassingen. Met belangstelling zullen wij de werkzaamheden in het Zeeuwse land volgen en hopen dat de natuur met haar onvoorstelbare levensdrang ook de toekomstige betonnen "kunstwerken" weer tot interessante biotoopjes zal weten om te vormen.

LITERATUUR:

MILLER, R.H. 1970. British Ascidians, Academic Press, London.

VOORTMAN, W. Oktober 1976. Geslaagde excursie op de Oosterschelde. Vita Marina, 26 jg. nr. 10, Varia Maritima 329.